

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning av anpassad
grundskola vid Vita skolan
i Östra Göinge kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Vita skolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Vita skolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i hög utsträckning* skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar *i flera delar* för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och personalen behöver utveckla arbetet med att förbereda eleverna för aktivt deltagande i samhällslivet på ett sådant sätt att de också får träna sin förmåga att leva i en digitaliserad vardag.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i *flera delar* ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att samtliga lärare har förutsättningar och samverkar kring bedömningsfrågor i syfte att öka likvärdigheten samt sin bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i *hög utsträckning* skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **7 oktober** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2024:8301) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap**Författningsstöd**

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2, 5, 6, 8, 13 §§ skollagen (2010:800).

Läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter och elevhälsa samt i inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Utifrån en bred och systematisk uppföljning gör rektorn bedömningar av undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls. Rektorns uppföljning omfattar såväl elevernas kunskapsprogression och trygghet som lärarnas arbete med undervisningen. Genom bland annat elevernas individuella utvecklingsplaner med omdömen, veckovisa möten, dokumentation, regelbundna samtal samt hög närvaro i verksamheten får rektorn en bred bild av elevernas progression och kunskapsresultat samt hur undervisningen genomförs. Vidare följer rektorn systematiskt upp undervisningens kvalitet och de förutsättningar som finns genom lektionsbesök samt dialog med respektive arbetslag och elevhälsans professioner. Vid exempelvis elevhälsomöten och behovsmöten diskuterar lärare, elevhälsan och rektorn elevernas kunskapsresultat, behov av extra anpassningar och särskilt stöd kopplat till undervisningens genomförande samt om det finns elever som har behov av att utmanas ytterligare i valda delar av sitt lärande. Personalen gör även regelbundna skriftliga avstämningar och utvärderingar av skolans utvecklingsmål, som en del i det systematiska kvalitetsarbetet, vilka rektorn tar del av. Utifrån de sammantagna underlagen gör rektorn bedömningar av undervisningens kvalitet och hur väl utbildningens syfte uppfylls. Rektorn kan se viss skillnad i undervisningens kvalitet utifrån bland annat utbildningsgrad på lärarna, då de lärare som har vidareutbildning som speciallärare har lättare att möta samtliga elever oberoende av funktionsnedsättning. Rektorn ser dock inte att det finns ett samband mellan lärarnas utbildningsgrad och kunskapsresultaten i de olika grupperna. Vidare bedömer rektorn att syftet med utbildningen uppfylls, även om samverkan med grundskolan sedan flytten blivit mer utmanande eftersom rektorn inte längre är rektor för bägge skolformerna. Styrkor i verksamheten är enligt rektorn att lärarna har kunskapsfokus, eleverna har goda kunskapsresultat och samverkan mellan de olika professionerna fungerar väl. Även arbetet med digitala verktyg och bemötande är enligt rektorn styrkor.

Rektorns bedömning och analys av verksamheten ligger även till grund för konkreta förbättringsåtgärder. Till exempel har rektorn organiserat lärarna utifrån ämnesbehörighet, så att eleverna som läser ämne undervisas av ämnesbehöriga lärare så långt det är möjligt. Vidare har rektorn möjliggjort mer samverkansstid för personalen i ett av arbetslagen då ett utökat behov av detta uppstod i början av höstterminen. Utifrån sin analys av verksamheten samt huvudmannens centralt formulerade mål, beslutar

rektorn om lokalt anpassade mål för skolenheten. Ett sådant mål handlar om läsning och kommunikation, vilket har sin grund i att många av skolans elever har språkliga svårigheter. Inom ramen för detta mål har rektorn beslutat att kommunikation ska vara positiv och bekräftande, personalen ska ha ett lågaffektivt förhållningssätt och använda sig av alternativa sätt att kommunicera. Skolan arbetade med anledning av detta under förra året med läslyftet och rektorn har genom sin analys identifierat att skolan behöver fortsätta att utveckla detta arbete. För att fördjupa kompetensen inom området består det kollegiala arbetet därför det här läsåret av specialpedagogik för lärande, vilket både lärare och elevassistenter deltar i. Ett annat mål handlar om en trygg och säker skola, vilket rektorn har valt utifrån att Vita skolan har tagit emot individintegrerade elever från grundskolan som de behöver arbeta med för att skapa trygghet. Som en del i detta arbetar skolan bland annat med rastaktiviteter och med att låta utbilda elever att leda varandra.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med det tydliga syftet att lärmiljön ska vara tillgänglig och möjliggöra flexibilitet. Rektorn har mycket god kännedom om samtliga elevers behov av ledning och stimulans genom dagliga samtal och regelbundna forum med personalen. Vad gäller tillgänglighet har elevhälsan under höstterminen ett särskilt fokus på tillgänglig lärmiljö utifrån sociala, pedagogiska och sociala aspekter. Arbetslagen kartlägger då nuläget och därefter diskuteras eventuella utvecklingsområden tillsammans med elevhälsan. Underlagen ligger till grund för de beslut som rektorn fattar gällande nödvändiga anpassningar av lärmiljön. Exempel på hur rektorn, tillsammans med övrig personal, har arbetat för att göra lokalerna tillgängliga och ändamålsenliga för de olika undervisningsgrupperna är att de plockat bort allt "visuellt buller", t ex genom att rensa väggar från onödiga stimuli samt köpt in nya plastbackar att lägga undan material i. Vidare har takliftar installerats i klassrummen och skärmar köpts in för att kunna avgränsa klassrummen ytterligare. Rektorn ser även till att det finns god tillgång till olika fysiska och pedagogiska hjälpmedel i undervisningen. Exempelvis har klassrum utrustats med interaktiva skrivtavlor och samtliga elever har tillgång till både dator och lärplatta. Rektorn organiserar också elevgrupperna i samråd med lärarna så att eleverna får goda förutsättningar till kunskapsutveckling och social interaktion. Vidare framgår att rektorn genom sin organisering av verksamheten ger förutsättningar som möjliggör flexibla lösningar för elever att läsa en kombination av ämnen, ämnesområden eller ämnen enligt grundskolans läroplan. Detta gör rektorn genom kontinuerliga avstämningar av elevernas behov med elevhälsan och lärarna.

Rektorn organiserar verksamheten så att personalens kompetens används utifrån behov och ser till att all personal får den kompetensutveckling och det stöd som behövs. Rektorn planerar tjänstefördelning utifrån vad som bäst gynnar eleverna och verksamhetens behov utifrån sin kunskap om lärares och elevassistenters kompetens och erfarenhet. Rektorn följer upp personalens reella kompetens på medarbetarsamtal och genom diskussionerna om undervisningen i de mötesforum skolan har. Rektorn möjliggör även för vidare studier, det finns exempelvis lärare som har studerat eller just nu studerar till speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning. Vidare erbjuds utbildning kring tecken som alternativ och kompletterande kommunikation vid behov och har rektorn planerat för utbildning gällande sexuella övergrepp och personal får handledning kring detta.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa, elever samt av lektionsobservationer och inkommen dokumentation.

Varierad och stimulerande undervisning

Undervisningen består av olika uppgifter och aktiviteter så att det blir god variation och balans och lärarna arbetar också aktivt för att undervisningen ska stimulera och utmana eleverna. Lärare har en väl genomtänkt planering och är medvetna om behovet av att variera undervisningen för att utmana eleverna i deras progression samt stärka elevernas motivation. Variation skapas genom att lektionerna ofta innehåller olika typer av uppgifter och aktiviteter som följer ett logiskt flöde. Det kan exempelvis innebära att en

lektion inleds med en muntlig genomgång, därefter repeteras fakta genom en övning där eleverna med hjälp av frågekort först tränar i mindre grupper och sedan går runt i klassrummet och ställer frågorna till varandra. Sedan följer repetition genom film och eleverna arbetar avslutningsvis individuellt med arbetsblad. Många lektioner innehåller såväl teoretiska som praktiska moment, exempelvis arbetar lärare med stationsarbete i matematik, där stationerna innehåller olika övningar såsom att träna på att handla i affär eller räkna ut tal. I undervisningen växlar lärarna också medvetet mellan rörelseaktiviteter och stillasittande, utifrån elevgruppernas behov. Lärarna arbetar också med att göra undervisningen relevant för eleverna genom att bejaka elevernas frågor och utgå från deras förkunskaper och intressen. Exempelvis kan elever motiveras av att läraren presenterar en bild med elevens intresse till uppgiften. Vidare får eleverna i det enskilda arbetet arbeta med uppgifter som utmanar och bidrar till progression, utifrån elevernas olika behov och förutsättningar.

Eleverna ges ett aktivt lärarstöd där individanpassade hjälpmedel används som stöd för eleverna. Lärarna, tillsammans med elevassistenterna, ger ett aktivt stöd för att eleverna ska kunna ta till sig uppgifterna och bibehålla sitt engagemang, i syfte att stödja elevernas kunskaps- och sociala utveckling. Personalen har en kontinuerlig dialog kring hur stödet till eleverna kan anpassas för att skapa samsyn kring hur de bäst ska ge stöd till varje elev. Lärare stödjer eleverna genom att exempelvis ge ytterligare instruktioner, förtydliganden och förstärker med tecken som stöd. Till elever som läser ämnesområde används därtill situationskartor med bilder så eleverna kan peka och följa med i undervisningen. För att försäkra sig om att eleverna tar sig an uppgifter samt bibehåller sitt engagemang så cirkulerar personalen i klassrummet när eleverna arbetar enskilt. Det finns en medvetenhet om vikten av att avväga vilket stöd eleven behöver utifrån att eleven ska utvecklas till en självständig individ. Till exempel kan lärarna avvakta med att ge startstöd till vissa elever för att först låta dem prova själva. Som ett ytterligare led i att ge eleverna ett väl avvägt och individanpassat stöd använder lärarna flera olika typer av hjälpmedel. Exempelvis används assisterande teknik i form av tidshjälpmedel, talknappar eller kommunikationsplatta. Analoga känslokartor används också för att elever ska kunna uttrycka dagsform och mående. Vidare förhåller sig lärarna medvetet och prövande när det gäller elevers behov av olika hjälpmedel. Exempelvis kan en elev först få träna analoga hjälpmedel innan de går vidare till digitala.

Strukturerad undervisning

Undervisningen genomförs med en för eleverna välbekant struktur och lärarna kopplar också till elevernas vardag och framtid så att syftet med

undervisningen blir tydligt för eleverna. Lärarna använder en tydlig lektionsstruktur som omfattar rutiner och bildstöd för skoldagen som helhet, och som anpassas utifrån aktuell elevgrupp. Exempelvis inleds första lektionen för dagen med en gemensam samling med återkommande moment för att skapa trygghet och förutsägbarhet, såsom genomgång av dagens datum, väder och vilka elever som är närvarande. De flesta övriga lektioner börjar också med en gemensam inledning där alla elever deltar. Läraren går då igenom vad lektionen ska handla om och vad eleverna ska arbeta med. Lektionsinnehållet förmedlas muntligt och skriftligt samt med hjälp av bildstöd både på tavlan och på individuella scheman som en del elever har vid sin arbetsplats. När det gäller elever som läser ämnesområde plockar läraren successivt bort moment från elevernas scheman när de arbetat klart med ett moment eller uppnått ett mål, så att eleverna även ser det visuellt. Under lektionerna konkretiserar lärarna undervisningens syfte, oftast i dialog med enskild elev, genom att knyta det till elevernas vardag, intressen och framtid. Exempelvis kopplas ett arbete med meteorologi till vikten av att veta hur man bör klä sig utifrån väder. Likaså kopplar lärare matematik till att eleverna ska veta vad de har råd att köpa när de går och handlar.

Undervisningen möjliggör såväl individanpassningar som möjligheter att samarbeta och lära tillsammans. Lärarna tar hänsyn till elevernas behov och deras förmågor så att alla elever kan bidra i de gemensamma aktiviteterna. Detta gör lärarna bland annat genom att planera och göra avvägningar när och om det är lämpligt att arbeta i grupp, par eller enskilt utifrån gruppens och enskilda elevers behov. Exempelvis förekommer att lärare först låter eleverna diskutera frågor i liten grupp tillsammans med en vuxen, för att sedan självständigt i stor grupp kunna ställa frågorna till varandra. I sammanhanget har lärare också i åtanke hur den sociala interaktionen påverkar eleven och dess lärande.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen.

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa, elever samt lektionsobservationer och inkommen dokumentation.

Trygghet i sociala sammanhang

Skolan arbetar kontinuerligt med att skapa trygghet för eleverna där social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen ingår. Det främjande trygghetsarbetet på skolan innefattar hög personaltäthet, goda relationer mellan elever och personal samt att personalen stöttar eleverna i olika situationer och sammanhang. Personalen samtalar med eleverna om hur man bemöter varandra och hur man är i sociala sammanhang bland annat genom att träna eleverna i att sätta gränser. Skolans personal arbetar för att skapa tillitsfulla relationer genom att lära känna eleverna och deras intressen. Eleverna får träna på att ingå i sociala sammanhang utanför sin egen undervisningsgrupp, till exempel genom skolans många olika gemensamma tema- och aktivitetsdagar där både elever som läser ämnen och ämnesområden deltar. Därtill är den intelligande grundskolans mellanstadieelever integrerade i anpassad skolas fritidshem. Eleverna nyttjar även matsal, bibliotek och lokaler för hem- och konsumentkunskap på denna grundskola, men utöver detta finns i dagsläget ingen etablerad samverkan mellan skolorna som involverar eleverna. Vita skolan samverkar däremot med andra anpassade grundskolor för att låta elever mötas, genom att exempelvis delta på en innebandyturnering och vinterfest.

Det förebyggande och åtgärdande arbetet utgår från en analys av elevernas upplevelse av trygghet, både inom och utanför den egna undervisningsgruppen. Arbetet drivs av rektorn genom skolans sociala team. Personalen använder regelbundet relevanta metoder för att kartlägga elevernas upplevelse av trygghet, utifrån ålder och kommunikationsförmåga. Bland annat genomförs trygghetsenkät, som aktivt anpassats i syfte att få ett relevant underlag där alla elever kommer till tals. Därtill används observationer av undervisning och fria aktiviteter samt olika mötesforum till att följa upp elevernas sociala utveckling och deras upplevelse av trygghet. Rektorn leder arbetet med att identifiera och besluta om åtgärder och att utvärdera tidigare insatta åtgärder, där skolans sociala team och arbetslagen har en viktig del i arbetet. Skolan har vidtagit trygghetsskapande åtgärder utifrån vad kartläggningen visat. Exempelvis har rektorn och skolans personal identifierat att skolgården och skoltaxin upplevts som mindre trygga platser, på grund av verbala kränkningar från enstaka elever. Förutom insatser i form av samtal har rektorn haft möte

med taxibolaget och erbjudit kompetens kring att möta målgruppen. Som stöd vid konflikthantering och förebyggande samtal används exempelvis rollspel, ritprat och sociala berättelser. Främjande och förebyggande insatser kring skolgården innefattar exempelvis att personalen fördelar sig själva och eleverna strategiskt på skolgårdens olika delar och att kommunikationsmedel finns tillgängligt utomhus. Personalen har därtill förändrat arbetet med rastaktiviteter. Veckans rastaktivitet utvecklas numera lite varje dag, vilket skapar utmaning och har lett till högre elevdeltagande i slutet av veckan.

Deltagande i samhällsliv

Skolan har i flera delar ett planerat arbete för att ge elever förutsättningar för aktivt deltagande i samhällslivet, men arbetet inte är inte till fullo implementerat och förbereder inte eleverna för en digitaliserad vardag. Rektorn har i samverkan med studie- och yrkesvägledare tagit fram en ny studie- och yrkesvägledningsplan som till viss del är implementerad på skolan. Planen innehåller aktiviteter kopplade till arbetsliv och närsamhälle för samtliga årskurser. Aktiviteterna för de äldre eleverna, som inkluderar prao samt studiebesök på skolor och arbetsplatser, är väl implementerade. Utöver aktiviteterna kopplade till studie- och yrkesvägledningsplanen ges eleverna goda möjligheter att få konkreta erfarenheter av kultur- och föreningsliv. Exempelvis bjuder skolan in idrottsföreningar för att berätta om sina verksamheter. Eleverna deltar även i olika kulturevenemang som anordnas av kommunen. Vidare har skolan tillgång till bokningsbara minibussar för att möjliggöra konkreta erfarenheter av samhällslivet i form av studiebesök. Elever miljötränas även i att åka buss, stå i kö och handla i affären. Det framgår dock att studie- och yrkesvägledarna inte ingår i arbetet med dessa typer av aktiviteter utan enbart arbetar med högstadieeleverna inför prao och kommande gymnasieval. Likaså framgår att samverkan studie- och yrkesvägledarna och lärarna emellan endast sker på förekommen anledning och då på lärarnas initiativ. Vidare innehåller utbildningen vissa inslag som syftar till att motverka att elevernas val och förutsättningar begränsas av föreställningar om kön. Skolans personal arbetar inom detta område framför allt med frågor om sexualitet, gränssättning och samtycke utifrån de behov som uppkommit i elevgrupperna. Utbildningen innehåller också vissa inslag som syftar till att utveckla elevernas digitala kompetens, men dessa handlar främst om att eleverna inom ramen för undervisningen får använda datorer och lärplattor samt lära sig om vikten av källkritik. Däremot förekommer få planerade aktiviteter där eleverna får träna på att använda digitala verktyg ute i samhället och frågor om elevernas framtida behov av digital kompetens är inte heller något som diskuteras i kollegiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och personalen behöver utveckla arbetet med att förbereda eleverna för aktivt deltagande i samhällslivet på ett sådant sätt att de också får träna sin förmåga att leva i en digitaliserad vardag.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att de aktiviteter som genomförs i syfte att förbereda eleverna för aktivt deltagande i samhällslivet inte på ett tydligt sätt tränar eleverna i att utveckla sin digitala kompetens. Genom att i högre utsträckning införliva detta perspektiv kan personalen än bättre förbereda eleverna för ett vardagsliv i ett digitaliserat samhälle.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med personalen utvecklar sitt arbete med att förbereda eleverna för deltagande i samhällslivet med ett särskilt fokus på hur eleverna kan ges förutsättningar att leva och verka i en digitaliserad vardag. För att ge eleverna en möjlighet att utveckla sin digitala kompetens behöver personalen först diskutera gemensamt vad som är relevant utifrån elevernas ålder och förutsättningar. Utifrån en sådan diskussion kan rektorn och personalen formulera hur det digitala perspektivet kan finnas med både i studie- och yrkesvägledningsplanen och i anslutning till andra aktiviteter i utbildningen. Till exempel kan eleverna på ett genomtänkt sätt ges möjlighet att träna på att använda digitala verktyg och tjänster, såsom identifikations- och betalningslösningar eller appar för kollektivtrafik. I detta arbete kan studie- och yrkesvägledare bidra med sin kompetens. Rektorn behöver därefter kontinuerligt följa upp arbetet och försäkra sig om det som har överenskommit också genomförs.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa samt i inkommen dokumentation.

Fortlöpande bedömning

Lärarna bedömer fortlöpande elevernas progression, återkopplar detta till eleverna och gör justeringar och anpassningar i undervisningen utifrån vad bedömningarna visar. Lärarna använder olika metoder och tillvägagångssätt för att få belägg för elevernas lärande och följa upp deras progression. Som underlag i uppföljningen och bedömningen använder lärarna exempelvis muntliga och skriftliga underlag samt olika material för bedömning av läsinläring. I detta arbete beaktas även elevassistenternas observationer och erfarenheter av elevernas hela skoldagar. Vidare används Skolverkets obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska och matematik för årkurs 1 och 3. Elevernas kunskapsprogression dokumenteras skriftligt, men det saknas ett enhetligt system för denna dokumentation vilket får till följd att lärarna noterar elevernas utveckling på olika sätt och med olika frekvens. Några lärare gör endast anteckningar medan andra exempelvis använder matriser, så kallade målpärmar eller dokumenterar i elevernas så kallade IUP-lådor. Fyra gånger varje läsår summerar lärarna sina bedömningsunderlag på den digitala lärplattformen. Återkoppling till eleverna om hur det går för dem ger lärarna dels summativt på utvecklingssamtalen, dels kontinuerligt i undervisningen på ett för eleverna anpassat och framtidsyttande sätt. Exempelvis använder lärare sig av material där de tillsammans med eleven kan blicka bakåt för att visa på elevens progression. Utifrån lärarens bedömning av elevernas kunskapsutveckling och progression, den återkoppling som lärare genomför med eleverna samt den utvärdering som eleverna är delaktiga i, gör lärare fortlöpande nödvändiga anpassningar av sin undervisning. Det kan handla om exempelvis att lärare lägger mer tid på något moment eller återkommer till det längre fram för att då repetera momentet.

Samverkan

På skolenheten förekommer vissa diskussioner kring frågor som rör bedömning och betygssättning, men det saknas en strukturerad samverkan för samtliga lärare i syfte att höja lärarnas bedömarkompetens. Det förekommer samverkan och sambedömning mellan vissa lärare, men det är

inte ett arbete som är organiserat eller styrt av rektorn utan det är upp till de enskilda lärarna om och i vilken omfattning de samverkar kring bedömningsfrågor. Det har tidigare vid enstaka tillfällen förekommit gemensamma diskussioner och tolkningar av värdeord i styrdokument, exempelvis i samband med uppgifter inom det kollegiala lärandet kring specialpedagogik för lärande. Det framgår att det finns behov av ytterligare samverkan kring bedömning, exempelvis med fokus på värdeorden. Rektorn avser tillsammans med huvudmannen att genomföra en kompetensutvecklingsinsats kommande läsår där även elevassistenterna kommer att ingå.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att samtliga lärare har förutsättningar och samverkar kring bedömningsfrågor i syfte att öka likvärdigheten samt sin bedömarkompetens.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att alla lärare inte samverkar i frågor som handlar om bedömning. Avsaknad av en strukturerad samverkan kring bedömning och betygssättning kan riskera att den gemensamma förståelsen och tolkningen av styrdokument inte blir likvärdig.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att organisera verksamheten så att alla lärare regelbundet har förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor. Detta kan exempelvis innebära att kontinuerligt avsätta mötestid så att samtliga lärare inom skolenheten tillsammans kan diskutera hur olika nyckelbegrepp, som exempelvis värdeorden i betygskriterier och kriterier för bedömning av kunskaper, tolkas och förstås i förhållande till respektive ämne eller ämnesområde. För att kunna följa och utveckla arbetet kan rektorn skapa strukturer för mötestillfällena och även själv delta vid de tillfällen då lärare diskuterar bedömningsfrågor. För att möjliggöra för lärare att ytterligare utveckla sin bedömarkompetens rekommenderar Skolinspektionen vidare att rektorn kartlägger vilka behov av kompetensutveckling som föreligger hos respektive lärare som undervisar elever i anpassad grundskola. Här kan det förslagsvis ingå att rektorn tar reda på hur lärare arbetar med de nationella bedömningsstöden alternativt andra bedömningsverktyg och sedan planerar för de fortbildningsinsatser som kan behövas. Eftersom den anpassade grundskolan är en liten skolenhet så kan huvudmannen med

fördel bistå rektorn med att organisera ett samarbete kring bedömningsfrågor tillsammans med andra skolor.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9– 10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen samt i insänd dokumentation.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet utifrån ett brett underlag, vilket huvudmannen tar del av både vid planerade uppföljningstillfällen och genom en kontinuerlig dialog med rektorn och personalen. De resultat som huvudmannen följer upp omfattar bland annat omdömen, elevernas upplevelse av trygghet och trivsel, närvaro och var eleverna tar vägen efter grundskolan. Huvudmannen följer även upp inkomna klagomål och anmälan om kränkande behandling. Var sjätte vecka har huvudmannen uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet på gruppnivå i rektorsgruppen och därtill har huvudmannen kvalitetsdialog med rektor, förstelärare och specialpedagog en gång per termin. Huvudmannen gör även verksamhetsbesök för att skapa sig en egen bild av verksamheten och inför dessa tar huvudmannen del av skolans systematiska kvalitetsarbete för att kunna ställa träffsäkra frågor till personalen. Av den samlade bildhuvudmannen skaffar sig så bedömer huvudmannen att syftet med utbildningen uppfylls. Huvudmannen har identifierat att verksamhetens styrkor är en hög undervisningskvalitet, att lärarna har en analysförmåga kring undervisningen och vill utveckla den samt att de använder digitala hjälpmedel i undervisningen. Likaså har huvudmannen identifierat att elever som gått på andra skolor i kommunen förbättrar måluppfyllelsen när de kommer till Vita skolan. I analysarbetet har huvudmannen vidare kommit fram till att det finns ett behov av att utveckla de verktyg och

metoder som används för att följa elevernas progression ytterligare, t ex kring läsutveckling. Därför har de påbörjat ett samarbete genom ett pilotprojekt med externa aktörer och universitet där Vita skolan är med för att ta fram ett material för anpassad skola.

Huvudmannen arbetar långsiktigt för att skapa goda förutsättningar för verksamheten. Huvudmannen har tidigare identifierat behov av och beslutat om att samla hela den anpassade grundskolan på en fysisk plats för att kunna styra mot ökad likvärdighet och samverkan mellan ämnen och ämnesområden. Genom samlokaliseringen har huvudmannen kunnat samla nödvändiga kompetenser, både gällande lärare och annan personal, samt sett till att möta det behov av lokaler som ett ökat elevantal krävde. Huvudmannen för hela tiden en dialog med rektorn kring lokalförutsättningarna och framtida behov. De senaste två åren har kommunen fått en förändrad demografi med minskad befolkningssmängd vilket gör att huvudmannen nu ser över hela sin skolorganisation. Dock ser huvudmannen inte i dagsläget att detta påverkar elevantalet i anpassad grundskola. I samtliga skollokaler i kommunen gör huvudmannen en lärmiljösatsning med ljud och ljus för att skapa så bra förutsättningar för eleverna som möjligt. Vidare arbetar huvudmannen för att säkra kompetensförsörjning utifrån målgruppens behov genom att stödja lärare inom anpassad grundskola att vidareutbilda sig till speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning. Huvudmannen lägger också stor vikt vid att elevassistenterna ska delta i det kollegiala lärandet och har därför beslutat om att utöka antalet dagar för personalens gemensamma fortbildningsarbete kring specialpedagogik för lärande från fyra till sex dagar. Härutöver har huvudmannen god kännedom om skolans förutsättningar vad gäller tillgång till relevanta verktyg och utrustning. Huvudman skapar sig en bild av behoven genom kontinuerlig dialog, uppföljning och utvärdering med rektorn. Om behov finns så tillgodoser huvudmannen dessa. Exempelvis har huvudmannen köpt in ett särskilt digitalt program för anpassad grundskola i syfte att delge vårdnadshavarna elevens skoldag.

Behovsanpassat stöd till rektor och skolenhet

Huvudmannen ger rektorn och skolenheten ett behovsanpassat stöd som baseras på en god kännedom om verksamheten. Huvudmannen skapar sig en bild av rektorns behov och förutsättningar utifrån kontinuerliga kvalitetsdialoger och regelbundna möten mellan rektorn och huvudmannens representanter. Huvudmannen har bland annat identifierat att rektorn behövt stöd i det systematiska kvalitetsarbetet gällande kvalitetsuppföljningen och att hitta relevanta indikatorer för skolformen. För att få mer kvalitativa enkätresultat som är jämförbara över tid har

huvudmannen tillsammans med skolenheten också anpassat den enkät som går ut till alla kommunens skolor, så att även elever i anpassad grundskola kan besvara den. Den digitala lärplattformen har även anpassats så att den fungerar för verksamhetsformen. Huvudmannen har även sett över resursfördelningen i budget till skolenheten, vilket har gett rektorn bättre förutsättningar att kunna planera långsiktigt. Vidare framgår att rektorn, eftersom hen är ensam inom verksamhetsformen i kommunen, i högre grad får kompetensutvecklingsinsatser än övriga rektorer. Rektorn deltar även i huvudmannens kommunövergripande rektorsnätverk. Vidare har huvudmannen i dialog med rektorn utökat elevhälsan inom anpassad grundskola.

Huvudmannen arbetar på flera sätt för att underlätta samverkan med andra skolformer och gynna kontakter med det omgivande samhället. Exempelvis har huvudmannen tagit initiativ till den studie- och yrkesvägledningsplan som rektorn arbetat fram. Skolenheten har även tillgång till bokningsbara minibussar för att kunna ge eleverna upplevelser i omgivande samhälle. Huvudmannen har därtill ett aktivt arbete med olika verksamheter inom kommunen, såsom arbetsmarknadsenheten, för att ge skolenheten och dess elever goda förutsättningar för praktisk arbetslivsorientering. Exempelvis stödjer huvudman med riktade insatser inom arbetsmarknadskunskap i årskurs 5 och 8. Gällande övergång till anpassad gymnasieskola finns ett väl inarbetat arbete som innefattar stöd av studie- och yrkesvägledare samt förbesök på aktuella gymnasieskolor.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Sarah Bjertner Olsson

Föredragande

Signerat av: Sarah Bjertner Olsson

X Johanna Oskarsson Abraha...

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Anna Johansson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 29 och 30 januari 2025. Intervju med representanter för huvudmannen genomfördes via videolänk den 31 januari 2025. Besöket genomfördes av utredarna Sarah Bjertner Olsson och Anna Johansson.

Vita skolan är en kommunalt anpassad grundskola med årskurs 1-9 belägen i Östra Göinge kommun. Vid granskningstillfället gick ca 35 elever på skolan.